

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00576&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00576. Засоби контрацепції у пацієнок із системними захворюваннями

Коментар експерта. В Україні наявні медико-технологічні документи за темою Планування сім'ї <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/21-planuvannia-simi>

Автор: Seppo Saarikoski

Редактор оригінального тексту: Heidi Alenius

Дата останнього оновлення: 2017-08-21

Захворювання серцево-судинної системи

Ураження клапанів (включно з пролапсом мітрального клапана тяжкого ступеня); інфаркт міокарда або інсульт в анамнезі

- Вибором можуть бути підшкірні імпланти з прогестагенами і таблетки з прогестагенами, також мідні ВМС з прогестинном (за умови постійного статевого партнера).
- Комбіновані оральні контрацептиви (КОКи) не рекомендовані через підвищений ризик виникнення тромбоемболії.

Хронічна артеріальна гіпертензія

- Альтернативами є мідні ВМС з прогестагеном або протизаплідні таблетки, ін'єкційні контрацептиви чи імпланти прогестагенового ряду.

- КОКи абсолютно протипоказані, якщо захворювання не піддається лікуванню. Комбіновані контрацептиви з низькими дозами естрогену можна спробувати, якщо підвищення артеріального тиску не є критичними і захворювання піддається контролю.
- Вважається, що засоби з вмістом дроспіренону мають позитивний ефект на артеріальний тиск. Проте лише кілька досліджень проводилось серед пацієнтів з гіпертензією.

Тромбоемболічні захворювання

- КОКи протипоказані.
- Потрібно провести лабораторне дослідження гемостазу перед призначенням таких засобів у випадку обтяженого сімейного анамнезу, навіть якщо раніше у пацієнтки не було тромбоемболічних ускладнень [Настанова 00107] [Лабораторна оцінка тромб...].

Метаболічні захворювання

Діабет [Доказ 05677 D]

- КОКи можуть погіршити реакцію на інсулін. Тому важливо контролювати рівень глюкози після початку прийому КОКів.
- Низькі дози КОКів є безпечними для молодих жінок, які ще не народжували (кровомазання може бути ознакою недостатнього вмісту гормонів); альтернативами можуть бути мідні ВМС з гормонами, що звільняються в порожнину матки.
- Для старших жінок альтернативою може бути мідні ВМС з гормонами чи стерилізація.

Дисліпідемія

- Можна використовувати КОКи, що містять дезогестрел, гестоден або дроспіренон, так як і мідні ВМС з гормонами, підшкірні прогестаген-вмісні імпланти. Якщо дисліпідемія асоційована з ішемічною хворобою серця, КОКи протипоказані.

Синдром полікістозу яєчників

- Підходять КОКи з дезогестрелом, дроспіреноном, гестоденом або ципротерону ацетатом у якості деривату прогестагену. Див. [Настанова 00953] [Синдром полікістозних яє...].

Коментар експерта. Міжнародна непатентована назва лікарського засобу ципротерону ацетату - ципротерон

Тяжкі захворювання печінки

- Мідні ВМС та бар'єрні методи контрацепції

Захворювання щитоподібної залози

- Не мають значення у випадку вибору методів контрацепції

Неврологічні захворювання

Мігрень

- КОКи погіршують симптоми мігрені у третини пацієнок. Альтернативами в таких випадках можуть бути ВМС або контрацептиви лише з прогестином.
- Через підвищений ризик виникнення тромбозів КОКи протипоказані жінкам, у яких мігрені супроводжуються аурою [доказ 05227] [В] або жінкам старшим 35 років з мігренню без аури.

Епілепсія

- Основним вибором є мідні або звільняючі гормони ВМС.
- Фенобарбітал, фенітоїн, карбамазепін та параметадїон індукують ферменти, що метаболізують стероїди, таким чином підвищуючи ризик виникнення вагітності.

Коментар експерта. Лікарський засіб параметадїон станом на 02.05.2019 в Україні не зареєстрований.

- Пацієнтки, які приймають бензодіазепіни або вальпроати, можуть без проблем приймати КОКи.

Психози, наркотична залежність

- Рекомендовані мідні і звільняючі гормони ВМС, а також імпланти з вмістом прогестагену через їхню надійність та легкість у використанні.

- КОКи можуть підвищувати схильність до депресії у деяких пацієнок. Але вони не протипоказані.

Інші захворювання

Ревматичні хвороби

- КОКи можуть полегшувати симптоми ревматоїдного артриту, як і вагітність.
- Комбіновані оральні контрацептиви, що містять прогестини другого покоління, не впливають на активність захворювання у випадку легкого та стабільного перебігу СЧВ з негативним аналізом на антифосфоліпідні антитіла [доказ 04974 | B]. Тому ВМС є найкращим вибором при СЧВ. Також можливе використання засобів, що містять лише прогестин.

Ожиріння

- Можна використати мідні ВМС з прогестагеном.
- Вважається, що маса тіла більше 85-90 кг та/або ІМТ більше 30 можуть знижувати ефективність КОКів. Проте доказових висновків з сучасних досліджень досі не вистачає [доказ 06781 | D].
- Надмірна вага також асоціюється з ризиком виникнення гіпертензії, внаслідок чого виникає підвищений ризик виникнення тромбозів.

Злоякісні новоутворення

- КОКи можуть підвищувати ризик рецидиву гормон-залежного раку молочної залози або сприяти поширенню захворювання.
- КОКи не протипоказані у пацієнтів з цервікальною карциномою.

Хвороби нирок

- Гіпертензія, асоційована з захворюванням нирок, може впливати на вибір методу контрацепції.

Бронхіальна астма

- Не впливає на вибір методу контрацепції

Джерела інформації

R1. Bonnema RA, McNamara MC, Spencer AL. Contraception choices in women with underlying medical conditions. *Am Fam Physician* 2010;82(6):621-8. [PubMedID|20842989]

R2. Curtis KM, Chrisman CE, Peterson HB, WHO Programme for Mapping Best Practices in Reproductive Health. Contraception for women in selected circumstances. *Obstet Gynecol* 2002 Jun;99(6):1100-12. [PubMedID|12052606]

R3. Pitts SA, Emans SJ. Controversies in contraception. *Curr Opin Pediatr* 2008 Aug;20(4):383-9. [PubMedID|18622191]

Настанови

- [Настанова 00107](#). Лабораторна оцінка тромбофілії.
- [Настанова 00953](#). Синдром полікістозних яєчників (СПКЯ).

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 05677](#). Hormonal versus non-hormonal contraceptives in women with diabetes mellitus type 1 and 2.
Дата оновлення: 2014-03-16
Рівень доказовості: D
Резюме: There is insufficient evidence of hormonal vs non-hormonal contraceptives in women with diabetes mellitus.
- [Доказовий огляд 05227](#). Risk of ischaemic stroke in people with migraine.
Дата оновлення: 2015-02-25
Рівень доказовості: B
Резюме: Migraine with aura appears to be a risk factor for ischaemic stroke. Smoking or use of combined hormonal contraception appears to increase the risk multifold.
- [Доказовий огляд 04974](#). Oral contraceptives in women with systemic lupus erythematosus.
Дата оновлення: 2017-12-19
Рівень доказовості: B
Резюме: Oral contraceptives appear not to increase the risk of flare, disease activity or thrombotic events in stable SLE.
- [Доказовий огляд 06781](#). Hormonal contraception in overweight or obese women.
Дата оновлення: 2017-12-16
Рівень доказовості: D
Резюме: Overweight might possibly not affect the effectiveness of hormonal contraception, but the evidence is insufficient. However, risk of venous thromboembolism may be 5 to 8 times higher in obese combined oral contraceptive (COC) users compared to obese nonusers.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00576 Ключ сортування: 027.008 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-08-21

Автор(и): Seppo Saarikoski Редактор(и): Heidi Alenius Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Kristian Lampe
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії

EBM Guidelines Gynaecology Internal medicine

Ключові слова індексу

mesh: Chronic Disease mesh: Contraception mesh: Nervous System Diseases
mesh: Schizophrenia and Disorders with Psychotic Features mesh: Diabetes Mellitus mesh: Liver Diseases
mesh: Intrauterine Devices mesh: progestin intrauterine device mesh: progestin capsule mesh: Progestins
mesh: rheumatic diseases mesh: Metabolic Diseases mesh: hormonal contraception mesh: Intrauterine Devices, Copper
mesh: hormone-releasing IUD mesh: Epilepsy mesh: Dyslipidemias mesh: progestin injection
mesh: progestin-only oral contraceptives mesh: Kidney Diseases mesh: Contraceptives, Oral mesh: Preconception Care
mesh: Polycystic Ovary Syndrome mesh: contraceptive implant mesh: contraceptive injection mesh: Migraine Disorders
mesh: Heart Valve Diseases mesh: heart diseases mesh: Hypertension mesh: Lupus Erythematosus, Systemic
mesh: Contraceptives, Oral, Combined mesh: Cardiovascular Diseases mesh: Thrombosis mesh: vascular disease
speciality: Gynaecology speciality: Internal medicine icpc-2: W10 icpc-2: W11 icpc-2: W12 icpc-2: W13 icpc-2: W14